

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 19.

V Mariboru 7. maja 1868.

Tečaj II.

Razsodbo,

ktero je Celjska okrajna sodnija v naši tiskovi pravdi izrekla, je slav. viša deželna sodnja v Gradcu popolnoma potrdila. Prihodnjič jo prinesemo.

Vredništvo.

Tiskova pravda „Slov. Gosp.“ Končna razprava kazenska pri c. kr. okrož- nej sodniji Celjskej.

(Dalje.)

Dr. Srnec: Poprej ko se konča dokazna obravnava (Beweisverfahren) naj mi slavna sodnija dovoli, da preberem en sostavek, ki je s tim v ravno nasprotnj podobi in se je pred kratkim v vseh časnikih tiskal. (Sodniki in drž. pravdnik nimajo nič soper to. Dr. Srnec prebere oklice na Dunajčane in nemške strelce v Avstriji, ktere je natisnola „Zukunft“ v 48. listu dne 27. svečana 1868, v kterih se vsi Nemci — tudi preko Avstrije in preko morja — kličejo na streljanje meseca julija v Beč z besedami, kterih bi Slovan mutatis mutandis ne smel rabiti, brez da bi si veleizdajstva pravdo nakopal. Prebravši položi list na „zeleno mizo“.)

Prvosednik (proti drž. pravdniku): Še imate kaj?

Drž. pravdnik: Nimam ničesar več opomniti.

Prvosednik (proti g. Janžiču): More biti mi veste Vi pisatelja imenovati.

Janžič: Ga ne poznam!

Drž. pravdnik: Po denašnej razpravi se tožba na sebi ni spremenila v nobenej točki. Moram tedaj kakor poprej v tožbi v tem okrivljenem sestavku spoznati djanje dveh pregreškov soper javni mir in red po §§. 300 in 302 kaz. zak. Moram pa tudi predlagati razsodbo, da sta oba gospoda zatožena omenjenih pregreškov po istih paragrafih kriva. Kajti §. 300 kaz. zak. pravi tisti, ki uredovanje, zaukaze oblastnij, službino delavnost vladinih organov v nič devati ali druge k sovraštvu in k zaničevanju nadražiti skuša, imenovana pregreška okrivni. A dokazati ni težko, kar sem že v tožbi storil, da ima okrivljeni članek zares v sebi kaj enakega kakor popisano vničevanje in šuntanje. Brž v drugem oddelku članka se namreč v misel jemljó raznovrstna prebivališča Slovencev v Avstriji, kjer se bere: naša bivališča so na „Ogerskem“, Štirskem, Koroškem, Kranjskem, Primorju. Potem se razmere Slovencev k sedežem drugih narodnosti v teh deželah povdarjajo; od Madjarjev se sploh reče, da so „nepravični“, da se „na Ogerskem Slovenci tlačijo od nepravičnih Madjarjev“. To pomeni stavek brž v začetku drugega oddelka, kjer se govori od razmer Slovencev in Madjarjev. Dalje se govori o razmeri k Nemcem na Štirskem, kjer se bere: „Nemci požirajo Slovence“. Naj se prestavlja „požirati“ kakor koli, pomen ostane vedno jasen. Po tem se razlagajo razmere na Koroškem s tamošnjimi nemškimi prebivalci rekoč: „tam bode težko rešitve razve ako vsemodra previdnost pomore“. Na to se kaže na Primorje govoreč „od nekega „strahovitega“ („erschrecklich“) pritiskanja laškega življa“ s pristavkom: da se to „z dovoljenjem“ („Genehmigung“) bečke vlade godi. Če se pa vladi očita, da se eden jeni narodov po drugih narodih tlačijo, potem se vlada zaničuje in pred drugimi osramoti in sicer tim bolj osramoti, če se reče, da eden narod drugega „z dovoljenjem“ vlade pritiska. Da, še bolj, če se piše, da je že tako deleč prišlo, da gre

za „bitje ali nebitje“ („Sein oder nicht sein“). Mislim tedaj, da sem ravno s tim stavkom dokazal, da je ta sostavek pisan soper vladine organe in ker se je natisol v časniku, se že razvidi, da se je ta misel tudi med prosto ljudstvo razširiti hotela. Ali to ni še vse! V daljšem tretjem oddelku tega sostavka stoji, da je nemško uradništvo prvi in poglaviti vzrok ponemčevanju in zaničevanju slovenske narodnosti in jezika; a tudi tu se opira na „odobrenje“ („Gutheissung“) vlade rekoč, da se je ravno vlada se svojim uradništvom za to poganjala, da bi Slovence iz vrste živočih zbrisala in jih spremenila v Nemce, kakor se spremenjajo v metulje gosenice ter tako pomnožila število Nemcev z številom Slovencev. Menim tedaj, da se, če se uradništvo in to z odobrenjem vlade kot glavni vzrok ponemčevanju in zaničevanju slovenske narodnosti in jezika postavi, ne le vlada v nič devlje, tem več tudi uradništvo, to je njeni organi in če bi to res bilo bi zares uradništvo pred vsemi očmi moralo biti osramočeno. Že s tim stavkom sem dovolj dokazal, da je v tem sostavku dejanje pregreška, ktero določuje §. 300 kaz. zak.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca maja.

V hiši in v dvoru. Zrnje se mora premetati in dobro prevetriti, svigli (senišča) zesnažiti, za kositev in žetvo se morajo potrebne stvari pripraviti, Laneno in konopljeno seme se more za sejatev izčistiti; na zavarovanje proti toči se ne sme pozabiti.

V hlevih. Kravam, ktere še dojijo, se mora davati zelena klaja, mlada živina mora vendar dobivati samo suho klajo; pri lepem vremenu se začnejo že ovce striči in volna prati.

Na polju in senokošah. Ječmen se mora sejati, repa in krompir posaditi, sladko korenje in ogršica okopati; turšica (kuruza), proso se naj seje, tudi hajdo že v nekotih krajih ta mesec sejejo, zimska žita se ne smejo več pleti, prevelika pšenica se lahko podkosi. Na senokoše se mora marljivo voda napeljavati, senokoše, ktere se trikrat kosijo, se proti zadnjemu t. m. lahko kosijo.

V vrtih in sadovnjakih. Gosenice in brošči se morajo marljivo pobirati in pokončavati, pri zlahtnih drevesih, se vezila (povresla) naj malo napustijo in nepotrebne veje odrežejo; na vrtu se mora zelenjad okopati, opleti in če je sušno vreme zalivata. Šalata, poletna redkev, fajžol in krastavci (murke) se morajo posejati; kapusove, kolorabine in kolove sadike (pflance) se morajo saditi, cvetno zelje posejati.

V vinogradih in hmelnikih. Iz početka tega meseca morajo vinogradi okopani biti, mladike, na kterih se ne kaže grozdje, se lahko odrgajo; cepljenje in okuliranje še se lahko nadaljuje. Hmelove mladike se morajo marljivo h kolju napeljavati in privezati, hmel pognojiti in okopati.

Pri ribnikih. Paziti se mora, da voda ne predere ribnikovih jezov.

Pri ulnjaku. Paziti se mora na rojenje, ktero se že ta mesec začne.

Log in lov. Starovina se mora izkopati, hrastova skorja lušiti, drevje se ne sme več sekati. Mlade lesice se morajo loviti in streljati ravno tako tudi velike ptice roparice.

Kako naj se cimajo rozge.

Dobil sem letos od več strani, iz Gradca (od gospod. društva), iz Maribora i. t. d. 2 in 3 letne vkoreninjene trse za sajenje, pa imeli so večidel prav slabe koreninice, med tem ko so trsi iz roženišnice tukajšne okolice skoz močno vkoreninjeni bili. Zatorej se mi ne zdi odveč, povedati, kako mi ravnamo pri cimaju rozeg. Pri obrezovanju se vzamejo samo lepe, zdrave rozge žlahnih plemen, izmed katerih so tukaj naj navedniši malnik (šipon), španiger (žlahtnina), erjavina, prava črnina (vranek) in mušica. Rozge se na dolgost 18—20 palcev porežejo na debelem koncu tik oka, na tenkem 1½ palec nad okom in po 50 v en šopek zvežejo. Potem se v zemljo zakopane shranjujejo. Sredi meseca aprila jih denemo v cimnico (Keimgrube). Ta je štiriogata, blizo dva črevlja globoka, in se izkopa na takem kraju, da se da iz nje voda izpeljati po žlebu, kateri se pa z mahovjem in kamenjem založi, da ni prepaha v jamo. Dno jame se pokrije z mahovjem, kakor tudi stene. Šopki rozeg, kateri so dvakrat, proti zgornjemu in spodnjemu koncu, z brezovo ali vrbovo šibico trdno prevezani, se zdaj vzamejo iz zemlje in se naravnost pa obrnjeni postavijo v jamo, tako da so spodaj tenki, zgoraj debelejši konci. Poprej pa se vsak šopek s pripravljeno deskico nekrati vdari po debelih koncih, tako da so vsi v eni planjavi. Na to se mora posebno paziti, ker rozge, ktere so med drugimi skrite, se ne cimijo. Pri tenkih koncih pa na to ni treba gledati. Vsi šopki se tudi med seboj z mahovjem zatlačijo in se kolikor mogoče stisnejo, da nikjer ni praznega prostora. Tudi se mora paziti, da so debeli konci vseh šopkov v eni planjavi. Pokrijejo se potem 2 prsta visoko z pomočenim mahovjem, in čez to še 2 prsta visoko z rahlo prstjo in se tako v miru puste, dokler ne začnejo cimiti, kar se v 4—6 tednih zgodi. Večkrat se mora pogledati, ali je mahovje še mokrotno, če ne bi se moralo polivati, ali je dosti prsti nad njim, posebno pa, ali že cimijo, da se ne zamudi pravi čas, jih dati v že pripravljeno trsnico (Rebenschule), ali pa z njimi zasaditi novi vinograd. Kakor se na debelih koncih pokažejo beli popki, kot leča veliki, čas je, da se rozge vzamejo iz jame. Če koreninice in oka preveč odženejo, se odljamejo pri sajenju, in rozga se posuši ali vsaj slabeja ostane in trs za eno leto zaostaja. Ko bi trsnica ali novi vinograd še ne bil pripravljen, rozge pa že začele cimiti, bi se morale še za 1 ali 2 palca z prstjo pokrivati, da se cimanje zadržuje. Na ta način sem lansko spomlad cimati dal 13.000 rozeg in so zdaj v roženišnici prav čvrsto vkoreninjene enoletni trsi. Letos pa, ko je les posebno zdrav in lep bil, imam v treh cimnih jamah blizo 50.000 rozeg, tako da o svojem času lahko postržem vinorejcem z močnimi, vkoreninjenimi trsi samo žlahnih plemen.

Iz slovenske Bistrice.

Dr. J. Vošnjak.

Gospodinjam nekaj.

Za nasajanje se naj vzamejo vsikdar naj večja jajca. — Imeniti gojitelji živadi so opazili, da mlada živad, ktera se iz jajec izvali, važe dve tretini celega jajca. Pri različnih vrstah živadi, imajo tudi jajca različno težo. Gosinja jajca važejo nekđaj 8 nekđaj 16 lotov. Občno važe 10 kokošnih jajec blizo jeden funt, posamezno kokošino jajce pa važe po 2 nekđaj po četiri in tudi po 4½ lotov. Take razlike se tudi nahajajo pri drugih živadskih jajcih. Po tem, kar je rečeno, morejo gošiči vagati šest ali deset lotov; pišike 2 ali 3, purice 3 ali 4 lotov. Ondi, kder se živadi do velikih gojijo, čini to veliko razliko ali se namreč nasadijo lažša ali težjša jajca.

G. I.

Gospodarska učilnica za ženske.

Dr. J. Neuman je predložil centralnemu odboru Bečkega gospodarskega društva, da se naj napravi gospodarska učilnica za odraščene ženske; odbor je ta predlog z veseljem prijel in se bode posvetoval o pomočkih, po katerih bi se ta učilnica ko naj hitreje osnovala. — Vse, kar je potrebno, da se dobro oskrbijo hlevi, dvor, kuhinja in ravna in poboljša polje in vrt, in kar zamorejo pri tem ženske oči in roke; zatoraj obdelovanje zelenja, reja drevce, odreja živine in perutnine, svilnih črvičev, bučelarstvo, ravnanje z mlekom i. t. d. vse to se bodo ženske v tem učilišču učile. Res prav srečna misel, ktera dobro izpeljana, mora počasu dojtji gospodarstvu na zlo veliki korist. Upamo pa tudi, da ta učilnica ne bo jedina v cesarstvu, temoč da se bodo jednake napravile v vseh deželah.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

Del III.

(Dalje.)

26. A za kakšno dobro so nam vojne? Te so potrebna sila in nadloga, ktero strast in besnost človeška zahteva. Vojne biti bi morale le za brambo; vsaki človek hoče svoje stvari varne imeti, da pa bode cela domovina in država varna, braniti jo imajo vsi državljani, ki so zato sposobni, vojaki bi tedaj bili, kedar je treba brambe, v miru pa bi koristno gospodarili; stalne vojne požirajo v miru brez vse koristi pridelke marljivih državljanov, in v času brambe in vojske se pogosto neveljavne pokažajejo. Na kratko: zgodovina in doba sedajna nam priča, da velike stalne vojne so nekako proklestvo narodom in državam, naj večja kuga dobremu narodnemu gospodarstvu, igrača vladarjev in vedni pomoček za nasilovanje, tlačenje ljudev, zapreka pravi svobodi.

27. Kakor so velike stalne vojne, tako so velike armade opravnikov, uradnikov ali činovnikov silno zlo narodnemu gospodarstvu: kder je opraviščstvo (functionarisme, Beamten-thum) kot celo poseben stan ali kasta, in se kot tako za se po svoji volji razvija in vse nadvlada, postane naj gnjusnija nadloga družbi človeški. Kakor vsak pojedini človek naj boljše svoje zadeve pozna in si jih opravlja, tako jih tudi vsaka posebna občina, pokrajina, dežela ali narod; dati ali pustiti je tedaj treba vsakemu svojo upravo, občinam, deželam narodom dotično samo-upravo, samovlado „selfgovernment“ autonomijo: s tim mine vsa krivična opraviščna vlada (functionarisme, bureaucratie) vlada se narod sam kakor mu naj prijetnejše in naj pripravnejše: ne gleda več vlade kot črno pošast, ki ga grabi in tlačje, temoč kot prijateljico in potrebno mu suprugo. Velike stalne vojne in armada opraviščna ste dve siloviti mori, ki narodno gospodarstvo in srečo davite: treba je narodne samo-obrambe in samovlade, da se ona krivica odstrani; narodi pa se morajo zato pripravljati, da bodo sposobni sami se braniti in vladati.

28. Končaje prvi del navodov k narodnemu gospodarstvu, ki o izdelovanju ali produkciji govori, vidimo: da nič kar koli na svetu ima kakšno veljavo se brez dela pripraviti ne more. Zato za vse, kar želimo pošteno si pridobiti, moramo se truditi in si pridelati: velika napaka so tedaj loterije in vse takšne naprave, ki ljudstvo slepijo in mu obečujejo si brez dela bogastvo in premoženje dobiti. Le čudno je, da se v Avstriji še nikako ne misli odpraviti loterij in takšnih sleparskih, pogubljivih naprav: po teh se veliki del ljudstva silno pači in demoralisira, tako da to ne misli, kako bi po marljivosti, trudu in resnem delovanju se vpremožiti moglo, temoč le o premoženju sanja, ktero bi mu sreča donesla: takšnim ljudem je tedaj delo sitno, delajo nevoljni in še mnogi del tega kar si pridelajo, za prazne sanje zamečejo.

Za ta prvi dovršeni tečaj podaja spisatelj sledeča vprašanja: Kaj se ravna pri nas glede kmetijstva, obrtnijstva in trgovstva ter družbinskih zadev proti dozđaj omenjenim pravilom narodnega gospodarstva in kateri bi bili pomočki proti tem napakam?

Za naj boljši razpravni odgovor ponuja pisatelj 2 pruska tolarja; ker pa se jemu samemu spisi poslati lahko ne morejo, prosí slavno vredniščstvo poskrbeti, da se pregledajo in naj boljše potem tudi v Slov. Gospodarju natisne ter drugo z za-sluzeno pohvalo omeni. (Konec dela tretjega.)

Narodno učiteljsko društvo v labodski vladikovini.

Kakor v Beljaku na Koroškem, smo se tudi mi labodski učitelji zbrali 14. aprila v Celju in sicer v čitalnični dvorani ter se posvetovali: kako ustanoviti narodno učiteljsko društvo v labodski vladikovini.

Namen društva je: a. posvetovanje o šolskih in učiteljskih zadevah; b. vaje in produkcije v petju in godbi; c. ustanovitev matice, iz koje obresti se bodo podpirale učiteljske vdove in sirote.

Udi se dele v delavne in podporne. Delavni udi morajo le učitelji biti.

Pristopnina znaša na leto:

- a. za ude pri petju in godbi 2 gld.
- b. „ „ samo pri petju 5 „
- c. „ „ ki niso pri petju in godbi 5 gld.
- d. „ „ podporne ude 3 gld.

Plačuje se pri glavni skupščini eno leto naprej.

Čisti društveni dohodki vsakega leta se prilagajo po glavni skupščini k matici, koja se ne sme odjemati. Glavna skupščina vsako leto določi stroške za društvene potrebe in kako se mora s premoženjem ravnati, da dobro raste. Društvo začne vdove in sirote podpirati takrat, kadar toliko premoženja ima, da ena iz obresti po 60 glđ. na leto dobi.

Če premislimo, da je blizo 300 učiteljev v labodski vladikovini in ako je tretjina v društvu, dobimo kmalu lepo matico.

V začasni odbor so voljeni sledeči gg. učitelji: Irgl Janko, Bučnik France, Koderman Filip, Valetinič Karol, Flis Anton, Kaner Janko, Škoflek Jakob in sicer vsi iz starega labodskega. V sledečih dekanijah še nobeden ni pristopil: V Mariboru, Jerenini*) šent Jurju na Ščavnici, pri Velikinedelji, na Ptuju, v Rogateu, Vuzenici, Marnbergu in Hočah.

Tudi mi smo določili dva občna zbora in sicer po veliki noči in v mesecu oktobru. Pisatelj teh vrstic svetuje začasnemu odboru tukaj očitno:

a. da je oktoberska skupščina vsako leto v glavnem mestu Mariboru in sicer drugi dan po učiteljskih skušnjah, kajti takrat veliko učiteljev v Maribor zahaja;

b. da začasni odbor prosi prevzvišeno škofijstvo, da razpiše učiteljske skušnje vsako leto 2 meseca pred glavno skupščino;

c. da začasni odbor prosi slavno predsedništvo narodne čitalnice, v Mariboru, da nam za glavni zbor prepusti čitalnično dvorano,**) ter nas naj zvečer z kako veselo igro razveseli,

d. da začasni odbor prosi slavno vredništvo „Slov. Gospodarja“, da postane „Slov. Gospodar“ tudi učiteljski organ za labodsko vladikovino, v kojem bi se vse šolske stvari preresetavale.***)

To začasnemu odboru v pretres.

Pri sv. Jakobu v slov. Goricah 24. aprila 1868.

Franjo Čeh, Strmski učitelj.

Dopisi.

Iz Ormuža 4. maja. Da bote videli, kako se pri nas §. 19 izvršuje, pošljem vam poziv (povabilo) našega gospoda aktuarja, ktero se od besede do besede tako le glasi:

Poziv (povabilo).

Veit u. Agnes Radeg Auszügler iz občine (soseske) Prezlava hišni broj (številka) — se povabi, dne 16. Aprila 1868 ob 8 na c. kr. kotarski (okrajni) ured priti, in se pri Gefertigt oglašiti.

C. kr. kotarski (okrajni) ured u Fudan (to je: Friedau) dne 24/3 1868.

Delpini.

Včeraj smo bili na pomladanski zabavi pri Velikinedelji v krčmi gosp. Petka. Prav izvrstno smo se imeli, posebno se je odlikoval mladi gosp. Davorin Petek s svojo sestrično na odru. Zabavljala in zanimala sta celo mnogobrojno društvo kaj dobro in želeli bi, da bi se take veselice mnogokrat ponavljale in po vsej Sloveniji širile. Središče vse zabave so bili pa pevci Ljutomerske čitalnice, kateri so se na 3 vozih z velikansko narodno zastavo pripeljali. Občudovali smo vsi njihovo natančnost in sigurnost, — se ve, vsa zasluga gre v tej zadevi izvrstnemu pevovodju gosp. Baueru. Med drugimi gosti smo opazili tudi našega neprecenljivega poslanca gosp. Hermana, Ant. Tomšica, vrednika „Slov. Naroda“, dr. A. Klemenčiča, dr. V. Zarnika, ki so vsi navdušeno zbrani množici govorili, naj se izdrami enkrat iz svojega spanja in naj se zaveda svojega slovenskega imena. Reči pa moramo, da je Vatroslav Mohorič, kmet in župan iz Podgradja pri Ljutomeru vse govornike prekosil. Nismo se mogli prečuditi, odkod ta mož svojo zgovornost, nevstrašljivost in izobraženost jemlje. Reči mu moramo tu brez vsega prilizovanja, da bi bil on na diko vsakemu slov. deželnemu zboru kot poslanec. Namerjamo tudi mi Ormužanci še ta mesec napraviti narodno zabavo da bi tudi enkrat malo toliko v narodnem smislu zapano naše mesto izbudili. Hvala, še enkrat presrečna hvala staremu in mlademu Dav. Petku, da sta nam tako izvrstno zabavo priskrbela.

*) Pristopila sta: Pisatelj in gospod Urban Bezjak, od unih pa ni niti duha, niti sluha, če ravno je pisatelj pravila od fare do fare poslal. pisatelj.

**) Prepričani smo, da bo čitalnični odbor to rad storil. Vred.

***) Mi pa bomo po mogočnosti in z veseljem društvo podpirali in če bo izdatno število g. učiteljev na naš list naročilo, smo tudi pripravljene jim kake polajške dati. Vredništvo.

Iz gornje Ložnice pri slov. Bistrici 29. aprila.

Predragi slovenski kmetje! Preteklo je že nekoliko časa, da niste našli v „Slov. Gospodarju“ mojih slabo sestavljenih vrstic. Opominjam vas danas spet, prebirajte prav marljivo slovenske bukve, časnike spisane in na svitlo dane od slovenskih rodoljubov Slovincem v poduk in napredek v gospodarstvu, da ne bodemo dalje zaostali za našimi sosedi in dolžili slabe letine, ujme, velike dače itd. kadar se nam bode slabo godilo; mnogo tega smo si po nedelavnosti večidel sami krivi. Kmetje! učimo se, napredujmo v kmetovanju, to bo tedaj naše veselje, napredek, lep dobiček in čast za nas pri naših pametnih sosedi, da dobimo tudi pri njih spoštovanje; če pa ne bomo napredovali bo nam spet V. Vodnik pel: — „Lenega čaka strgan rokav, — Palca beraška, prazen bokal.“ — ali, kakor je že častit vrednik „Novic g. dr. J. Bleiweiss v neki pratiki za vošenje novega leta napisal, rekoč: — „Pridni srečo naj ima, — Lenim sreča nič ne zda.“ — Tudi naš časnik ima za spodbudo slov. kmetom na vsakem listu napisano: „Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Toraj, dragi kmetje, naprej v umnem gospodarstvu in sreča in blagoslov bo gotovo naš.

Prebirajmo marljivo časnike saj nahajamo vsak mesec v „Slov. Gospodarju“ popolno vodilo v poduk pri našem gospodarstvu in skoraj v vsakem listu nekoliko novih znajdeb in skušenj za napredek.

L. Stepišnik, kmet in mlinar.

Iz Artič. J. K. (Srenj. svetovalec in šolski odbornik.)

Naj še bo meni devoljeno nekoliko vrstic in dragem nam „Slovenskem Gospodarju“ napolniti. Mila spomlad odklenola je svoje pihleje in vse rado posluje na kmetih in obdeluje mater zemljo, da bi, Bog blagoslovivši nam delo, spet za naše tolikovrstne potrebe pripomočkov zadobili. Malo se pečamo s politikom ker vse skozi smo domačini in malo clo malo pridemo v dotiko z inostranci; rajši toraj vrtamo in rijemo po zemlji, včasih kake občinske posesti izvzemši. Lepo je videti marljivega kmeta, ki si vse redno in vrstno pri svojem posestvu pospravi; pa bolj veselo je videti še, in za kmeta spodbudljivo in častno, če vidi, da mara tudi gospod za kmetovalstvo. Kupili so Artičani že pred več leti lep kos zemlje pri cerkvi in postavili lepo šolo, pa ostala je ta zemlja doz-daj pusta in neekultivirana. Nijeden dosedajnih učiteljev ni blagohotel kaj storiti za prihodnost. Ko bi le vsak na tem lepem prostoru bil postavil kakih 6—8 drevesec, bilo bi zdaj že kaj koristi, a nekteri človek ne misli na drugo kot na sebe. Imamo blizo že eno leto zdaj res izvrstnega učitelja, kako v šoli tako tudi v cerkvi in javnem življenju. Obče spoštovani in ljubljani g. F. B., kakor je sploh znano je izvrstnen pedagog in organist, da že slovi; pa tudi kar nam je bolj novo, vrli sadjerejec. Blizo kakih 100 dreves bo to spomlad na šolski zemlji posajenih in požlahtnjenih; še celo iz Šoštanja od slavnega sadjerejca č. g. izgl. učitelja P. M. je več drevesec prišlo. Na drevesni šoli bo kakih 300 divjakov posajenih nekaj požlahtnjenih, kakih 1600 pa pešek posejanih. To nas Artičke farmane jako veseli, da se gospod učitelj tako rad s kmetovalstvom peča, ker je vse to z lastno roko samo z šolarji dovršil; deca naša pa je že vsa vneta za sadjerejo in tudi posestniki posnemajo to vrstno in redno zasajanje dreves. Nadjati se je, da izraste iz tega sadjerejnega početja šolskega veliko blagra za občino našo. — Naš č. g. učitelj F. B. je pa tudi v drugih državljskih predmetih izbrisana glava. Samouk soznanil se je s hrvaškim, srbskim, českim in ruskim jezikom ter čita „Narodne novine“, „pučkega prijatelja“ Slavjansko zarjo i. t. d. Občina naša mu je izročila ravnateljstvo županijskega urada.

Pred nekoliko časa je bila volitev cerkvenega in šolskega konkurencionalnega odbora, kterima je imenovani g. učitelj za načelnika (Obmann) izbran. Med tem ko drugde po spačenih zmoteni srenjčani brezznačajne rogovileže za take odbore volijo so pri nas sami pošteni možje izbrani. — Še eno veselo moram omeniti. Kakor imenik lanskega kole-darčka družbe sv. Mohorja kaže, sta v Artičah, samo dva da bila, letos je č. g. učitelj nabral od šolarjev za pet iztisov, dalje so na njegovo povabilo pristopili župan, 2 svetovalec 4 odborniki in kakih 10 drugih posestnikov, tako da je število vendar na 24 dorastlo, gotovo lep korak, ki nam obetuje lepega ploda in rasti.

Mislimo da bodemo Artičani tudi svojo šolo skoraj definitivno postavili in se ne bomo od Sromljanov in Zdolancev dali porekati, kteri že imajo vstanovljene šole. Z Bogom!

Politični ogled.

Odbor za pretres postave o svobodnem odvetništvu je osnovo spet nekoliko premenil. Odboru je malo do tega, da se dovrši postava še v tekoči seji.

V gosposki zbornici se posvetovanja ne vdeležujejo niti cerkveni glavarji niti konservativna stranka.

Vojno vprašanje se je rešilo v ogerskem smislu. Beustin Taaffe sta glasovala za ogersko načelo, pa ne za ono državnega ministerstva.

V državnem zboru se še zmirom beseduje o česki severno-zapadni železnici. Volil se je tudi odbor v pretres postavne osnove glede prenarredbe kupčijskih in obrtniških zbornic.

Hervaški regnikolarni deputaciji so Ogrji dovolili, da sme pri skupnih razgovorih govoriti hrvaški. Deputacija mora vse svoje predloge pisane z madzarsko pre-stavo predložiti. Pri prvem shodu že je povedal Deak, da Ogerska nikakor ne bode izpustila Reke iz rok.

Prusko razoroženje, katero je toliko hrupa napravilo, obstoji samo v tem, da pojde 9000 vojakov nekoliko časa na odpust (Urlaub).

Iz Beograda se piše: Od vladine strani se zagotavlja, da se Turčija pripravlja od 2 strani napasti Srbijo. Srbski narod je svojo hrabrost že mnogokrat Evropi dokazal, toraj je tudi zdaj srčen; jegovih 50.000 vojakov več šteje kakor 100.000 turških, ki ne vejo, čemur svojo kri prelivajo.

Porazumljenje Beustovo z Srbijo, ni bilo samo zmišljeno. Naj se pa tudi Beust sprijaznuje s srbskimi ministri, srbski narod noče o njem celo nič vedeti. Tudi knez je začel o razločkih takega prijateljstva premišljevat. Svetuje se mu naj se znebi svojih dosedajnih svetovalcev.

Iz Rima se piše, da je Napoleon vladi svetoval naj oboroži vse rimske trdnjave in če bo jej pomanjkalo vojnih stvari, naj si jih dopolni s 80 francoskimi topi v Civita-Vekiji. Francoska in italijanska diplomacija ste si sploh nekoliko navskriž.

Iz Francoske še prihajajo zmirom glasi, da še se tamo neprestano mnogo za vojsko pripravljajo, če ravno državni minister Rouher o miru govori. Tako je celo gotovo, da so se mejne trdnjave z obilnim živežem in vojnimi pripravami popolnoma oskrbele, in da se je mnogo dvakrat pečenega kruha za vojne ladje pripravilo. Tudi je vzeto iz Algirije več polkov, ki grejo v tabor pri Chalons-u.

V Angliji se od velike noči sem zopet širi vojni strah. Naj se francoski vladini listi temu strahu še tako posmehujejo, strah se vendar ne umekne in se posebno kaže pri kurzijah.

V Španski je umrl predsednik španskega ministerstva, maršal Narvaez, jegov naslednik je Bravo, ki je razglasil, da hoče gospodariti po izgledu svojega prednika. Tudi general Prim se spet v Španski po gosto imenuje znan po večih puntih.

Iz Črnovice so došli zlo nemirni glasi; pravise namreč, da se pripravljajo na bezarabski strani reke Pruta popolne priprave za umeščenje 40.000 konjenikov.

Turška se pripravlja strašno na vse strani na vojsko, posebno pa na srbski meji.

Kandijoti se s Turki spet hudo tepejo. Turki nemorejo nič opraviti in so se na Kandiji že celo naveličali, ter želijo, da bi jih domu poslali.

V Abisiniji je vojna končana. Angleži so zmagali kralja Teodorja, ki je tudi življenje izgubil.

Novičar.

Veliko hrupa je že dolgo delala v Beču očitna tožbena obravnava z Madžarko Julijo pl. Ebergeni-jo, ktera je po dogovoru s svojim ljubljencem grof. Gustav Chorinskim, sinom dunajskega c. k. deželne glavarja, zavdala grofovo ženo iz tega namena, da bi se bila po tem vzela! Državni pravdnik je predlagal, naj se hudodelnica obesi; sodnija pa jo je obsodila za 20. let v težko ječo in za zgubo vseh časti. Grofa Chorinskega imajo v Monakovem zaprtega, kjer ga čaka enaka sodba. Ze veliko let ni prišlo pri nobenem hudodelcu takih nesramnih in hudobnih djanj na dan, kakor sta jih činila ta dva.

V Ljutomeru je 27. aprila bila glavna seja okrajnega zastopništva, pri kateri je med ostalimi došlo tudi na dnevni red prašanje zastran novih dač. Po predlogu g. dr. A. Kle-

menčiča se je z veliko večino glasov sklenolo, da se naj na državni zbor vložijo protest soper davek na premoženje in soper vsako povišanje zemljiščne davka. Za ta predlog so vendar glasovali samo narodni zborniki, zvun dr. J. Farkaša! — Predlog je bil prijet.

V Lovanji je umrl meseca svečana bogat olar, ki je tamnošemu katoliškemu vseučilišču zapustil milijon frankov.

Darilo za pokončanje hroščev. Ravnateljstvo Ljubljanske hraiilnice je po nasvetu g. Holzer-ja sklenolo, da se naj izroči tri sto gld. v ta namen c. k. kmetiški družbi v Kranjski, da je naj kot darilo razdeli tistim, ki bodo letošnje kebrovo leto pridno lovili in pokončevali hrošče (kebre).

Res prav lepo darilo v zlo koristen namen! Na noge tedaj vsaki, kteremu je mogoče, da se pokončajo ti sovražniki gospodarstva.

Tudi v Gradcu so ondašnji učitelji vstanovili učiteljsko društvo, ktero je imelo 24 prt. m. prvi zbor. Zbralo se je 45 učiteljev graških ljudskih šol; sklenoli so, da bodo zborovali vsak mesec.

G. dr. And. Vojska je slov. Matici podaril 248 knjig. 15 od teh je Matica spet podarila učiteljski knjižnici mestne glavne šole pri sv. Jakobu.

Jih Veličanstvo cesar je naročil zavolj veselega in srečnega dogodka v cesar. družini ministru pravosodja, naj mu v pomiloščenje imenuje one hudodelce, ki so več del svoje kazni že prestali, pri kterih je videti znamenje resničnega kesanja in pravega poboljšanja, in so tudi po svojem prejš-nem življenju milosti vredni.

28. aprila se je pričela v Zagrebu končna razprava v pravdi zarad punta nekdanjih podložnikov Rauhovih, oziroma jegove grajšine Šišlavice. Obtoženih je 52, 11 pa jih je vojaštvo postreljalo.

Jakob Purgaj bivši mnoga leta župan srenje Lajtersberg-ske, dobil je zlati križec za zasluge.

Pravi se, da se je grof Chorinski dunajski c. k. deželni glavar službi odpovedal in se podal s svojo rodovino v Kranjsko in hoče blizo Ljubljane dalj časa ostati.

Iz Rima je došel glas, da je naš poslanec pri sv. Očetu grof Crivelli naglo umrl.

Na Francoskem so iznašli novo kanono, ktera bode v vojni strašno razsajala, v malo minutah bodo pre celi polki postreljani.

Tržna cena
pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	6	—	5 68	—	6 30	—	5 50	—
Rži	3 60	—	3 85	—	4 20	—	3 60	—
Ječmena	3	—	—	—	3 80	—	—	—
Ovsa	1 90	—	1 95	—	2 10	—	2	—
Turšice (kuruze) vagan	3 30	—	3 30	—	3 30	—	3 15	—
Ajde	3	—	2 90	—	3 50	—	2 15	—
Prosa	3	—	—	—	3 20	—	—	—
Krompirja	1 70	—	1	—	1 30	—	1 10	—
Govedine funt	—	20	—	24	—	24	—	25
Teletine	—	22	—	26	—	22	—	24
Svinjetine črstve funt	—	28	—	26	—	24	—	25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	11	—	—	—	8	—	10	—
" 18" "	—	—	5 15	—	—	—	—	—
" 36" mehkih "	7	—	—	—	5 50	—	7	—
" 18" "	—	—	4 40	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	50
" " mehkega "	—	60	—	50	—	50	—	40
Sena cent	1 90	—	1 20	—	1	—	1 5	—
Slame cent v šopah	1 30	—	1	—	65	—	90	—
" " za steljo	1 10	—	70	—	50	—	60	—
Slanine (špeha) cent	40	—	34	—	45	—	—	—
Jajec, sedem za	—	10	—	7	—	6	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 55 kr. a. v.

Ažijo srebra 114.50.

Narodno drž. posojilo 62.60.

Loterijne srečke.

V Trstu 29. aprila 1868: **16 28 72 26 78**

Prihodnje srečkanje je 13. maja 1868.

O Z N A N I L O.

Prihodnjo sredo t. l. 13. maja se bode prodavalo v Laponskem farofu pri Poličanah, seno, slama in več sort žita in vina.

Za naročnike Celjske okolice je današnjemu listu priložena „Priporočba prodajalnice“ v Celju.